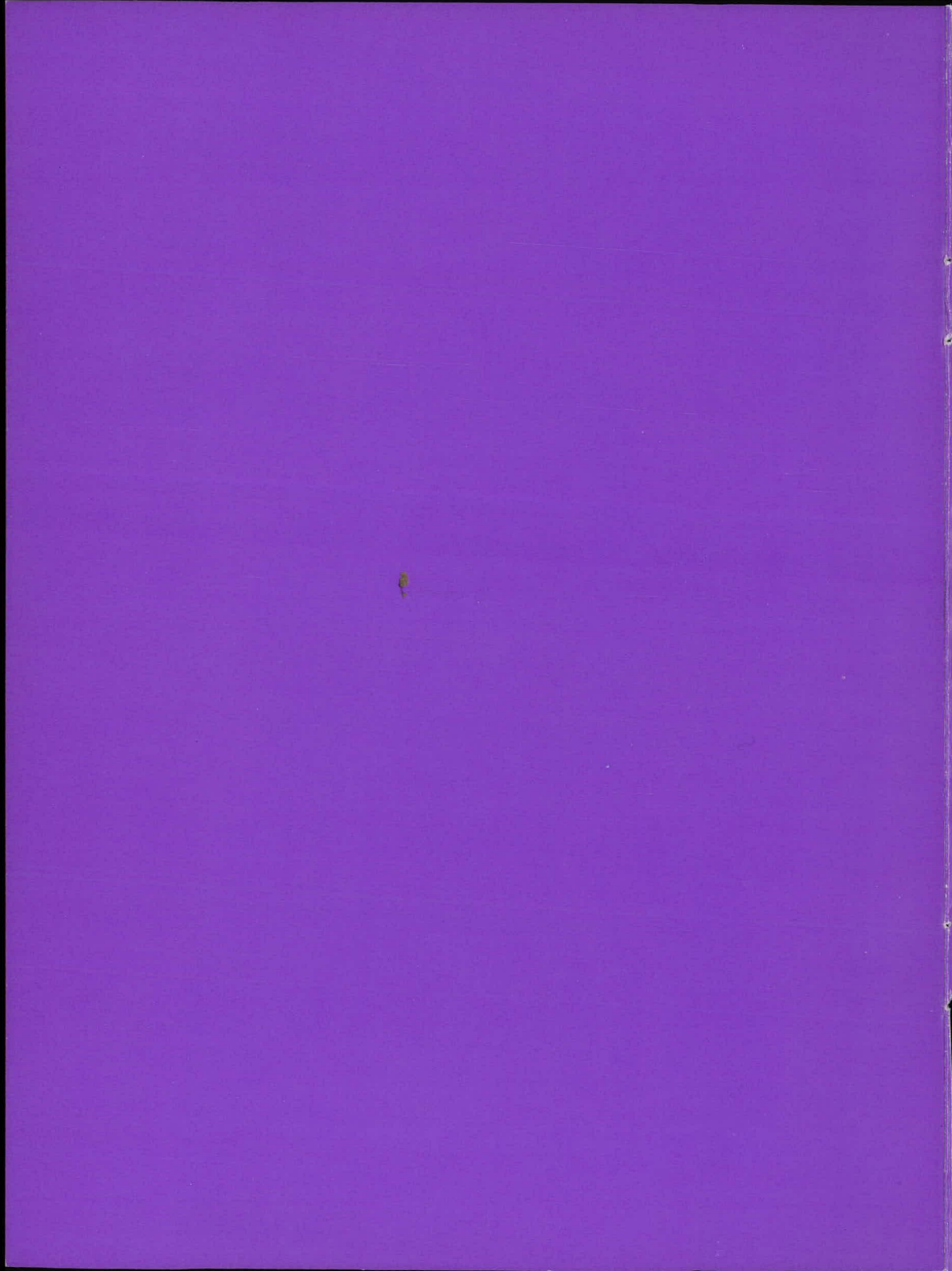

SCRIPT

MODERN
INTERIEUR
VAN SALON
TO HOUSE

C C
C C
C C
centraal
museum

MODELEN
INTERIEUR

VAN SALON
TO HOUSE

SCRIPT

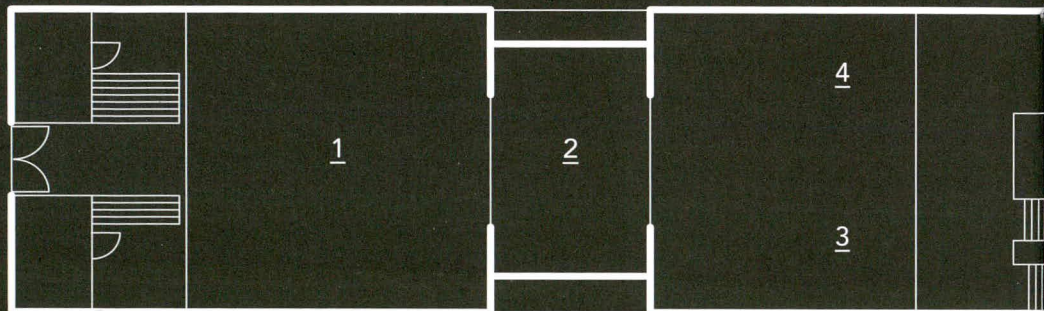
Kostuumfilms uit de afgelopen twintig jaar vormen de inspiratie voor filmsets waarin meubels en mode uit de collectie van het Centraal Museum zijn opgesteld.

De mode-industrie ontstaat in de late 18de eeuw doordat mensen op de boulevards van grote steden, in de opera en winkelgalerijen - de passages - met hun kleding tonen dat ze 'van hun tijd' zijn. Nog steeds is de actualiteit van kleding een belangrijk communicatiemiddel op semi-openbare plekken als terrassen, clubs en disco's. Trends in kleuren, vormen en productiemethoden zijn in de mode en het interieur van een bepaalde tijd vaak aan elkaar gerelateerd. Films, en tegenwoordig ook games, initiëren of versterken zulke trends.

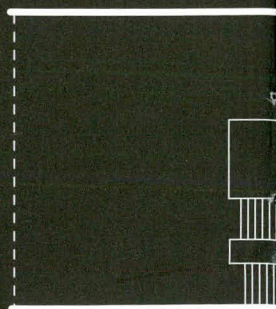
Voor Script zijn filmsets gebouwd, die laten zien dat de geschiedenis van mode en interieurs geen afgesloten hoofdstuk is, maar steeds weer geactualiseerd wordt door vormgevers, modeontwerpers, filmers, schrijvers en publiek samen. Heden en verleden lopen voortdurend in elkaar over.

In dit boekje vindt u bij elke set uitleg over aspecten van mode en meubels. Belangrijke gebeurtenissen in de wereld worden aangeduid in jaartallen.

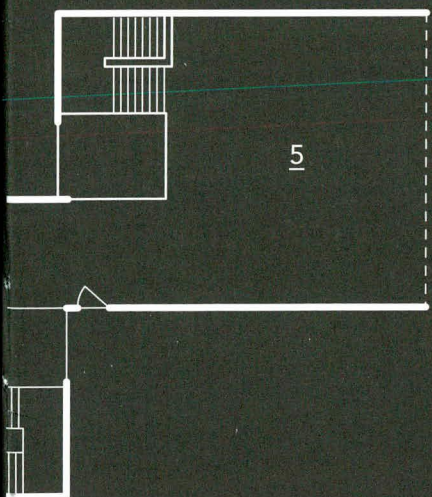
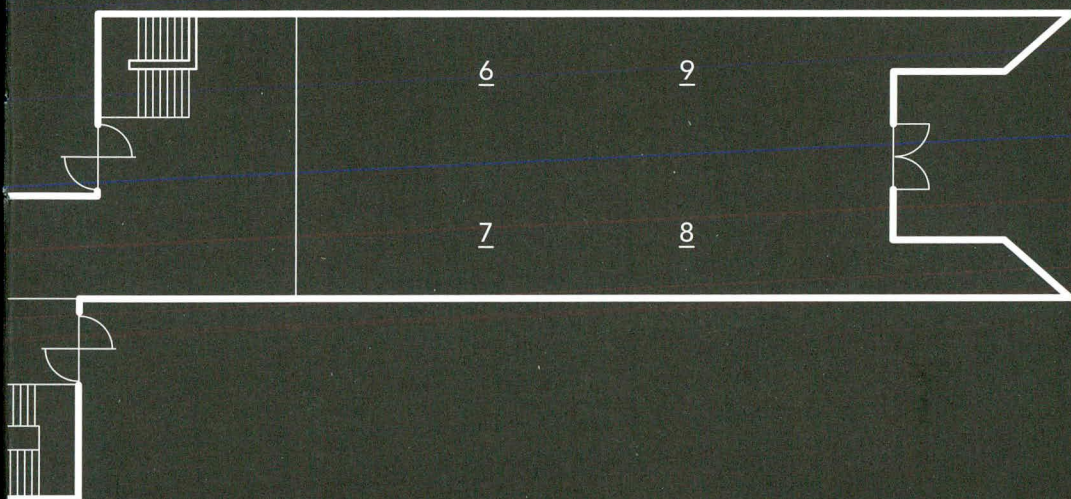
PLATTEGROND

Begane grond

1ste verdieping

Legenda

Set 1: 1980 - heden

Blade Runner en Basic Instinct

Set 2: Toen en nu

de computergame Myst

Set 3: 1890 – 1930

Gosford Park en India Song

Set 4: 1890 – 1930

Time regained en The Age of Innocence

Set 5: 1925

Man met de camera

Set 6: 1860

Young Mr. Lincoln

Set 7: 1840

Madame Bovary

Set 8: 1810

Sense and Sensibility

Set 9: 1780

Liaisons dangereuses

SET 1980-EREN

Punk en romantiek

'Blade Runner', een film van Ridley Scott uit 1982, had grote invloed op de mode. In het bijzonder de (cyber) punk die in de film wordt gepersonifieerd door de Nederlandse acteur Rutger Hauer.

Punks zetten zich af tegen de zakelijke tachtiger jaren met z'n carrièremakers in snelle dure pakken met schoudervullingen. Ze zijn tegen 'mainstream' en vallen op door extreme keuzes in hun uiterlijk. Stekeltjes kapsels en hanekammen, strakke broeken, zwart gecombineerd met felle kleuren sierden het straatbeeld. Mode-ontwerpster Vivienne Westwood combineert rond 1980 de punk met nieuwe romantiek in de collectie Pirate, geïnspireerd op kleding uit vroeger eeuwen. Elementen van de punk zien we weer terug in de kledingstijl van *Goths*.

Puntborsten

De Franse modeontwerper, Jean Paul Gaultier, ontwierp veel kleding voor popidool Madonna. De puntige bh-cups zijn geïnspireerd op 18de- en 19de-eeuwse korsetten. Onderkleding als bustiers en korsetten worden bovenkleding. Zijn sexy ontwerpen benadrukten vaak haar provocerende optredens. Daarnaast verzorgde hij de styling voor een flink aantal films, waaronder Luc Bessons

'The Fifth Element', Pedro Almodóvars 'Kika', Peter Greenaway's 'The Cook, The Thief, His Wife and Her Lover', and Jean-Pierre Jeunets 'La Cité des Enfants Perdus'.

Dansen in de kerk

In de 20ste eeuw worden de christelijke geloofsgemeenschappen steeds kleiner. Kerken veranderen van bestemming. Appartementen, podia, maar ook dansclubs vestigen zich in voormalige kerken. Ook poppodium Paradiso in Amsterdam was vroeger een kerk.

Deze set is geïnspireerd op een feestscène uit de film 'Basis Instinct' van Paul Verhoeven.

SET TOENLNU

-
- 1980 kroning Beatrix, start CNN
 - 1981 eerste personal computer van IBM, begin van MTV
 - 1983 lancering van de CD, de compact disc
 - 1985 hongersnood in Ethiopië. Bob Geldof organiseert Live Aid, een eerste grote wereldwijde actie tegen honger in Afrika met live optredens van popgroepen via televisiekanalen overal ter wereld
 - 1989 val van de Berlijnse muur, hereniging van Oost- en West-Duitsland
 - 1990 Eerste Golfoorlog
 - 1991
 - 1991 eerste houseparty's in Nederland
 - 1994 start van het World Wide Web (www)
 - 1992- Joegoslavische oorlog
 - 2003

Virtuele wereld

Myst is een van de eerste adventure computerspellen (1993). Mensen zijn er niet te bekennen. De speler zit achter het beeldscherm en is hoofdpersonage in zijn eigen spel. Hij is beland op een mysterieus verlaten eiland en gaat op zoek naar aanwijzingen over het familie-drama dat zich daar heeft afgespeeld.

Gothic

Gothic is een moderne wereldwijde subcultuur die opbloeiende in de vroege jaren tachtig van de 20ste eeuw en nog steeds bestaat. Utrecht heeft het jaarlijkse Gothic festival Summer Darkness. De subcultuur wordt geassocieerd met muziek en kleding. Kledingstijlen: bijv. Batcave/Deathrock, Victorian, Lolita, Fetish, Androgyn.

Schone luiers

Luiermandkast

In rijke families werd een kraamkamer ingericht met een prachtig bed voor de moeder, meubeltjes voor de baby en een ereplaats voor de luiermand. In de luiermand werden de schone luiers voor de baby bewaard. Een luiermandkast had dezelfde functie als de luiermand. Sommige luiermandkasten hebben prachtige versieringen die verwijzen naar alles wat

SET 3+4
1820-1930

met de geboorte van een kind te maken heeft. Als het kind groter werd, kregen kinderkleertjes en klein speelgoed een plek in de kast.

Geldkist

Deze geldkist heeft een zeer ingewikkeld slotensysteem. Dat moest wel, want hij bevatte de kas van een stad. Hij is loodzwaar! Vanwege het metaal waarvan hij is gemaakt, maar ook de inhoud maakte dat de kist niet te tillen was. Die inhoud bestond uit munten (goud, zilver en brons). Pas vanaf eind 18de eeuw kwamen er bankbiljetten. Het geld werd in zakjes gesorteerd in de kist bewaard.

Kast

Deze laat middeleeuwse kast komt uit de Domkerk. In de kast werd een deel van de archieven van de kerk bewaard. In het midden van de kast ziet u een klep met ijzeren poot. Als je die uitklapt doet deze dienst als schrijfblad.

Haar

In de jaren twintig raken vooral jonge vrouwen steeds geëmancipeerder. Ze roken in het openbaar, maken zich op en knippen hun haar kort. Het haar wordt met een warme krultang gekruld. Een door de zon gebruide huid wordt voor het eerst mode.

Lingerie

In deze tijd was het geen mode om veel boezem te hebben. De lingerie werd niet gebruikt om te accentueren, maar juist om de borsten zo plat mogelijk te laten lijken.

Kap- en werktafeltje

Het tafeltje is gemaakt van 5 verschillende houtsoorten. Aan de binnenkant van het opklapbaar deksel was ooit een spiegel bevestigd. Op het blad van het 19de-eeuwse kaptafeltje is een porseleinen plaquette te zien met twee muziek spelende engelen in de wolken. Het is 19de-eeuws, maar geïnspireerd op de Franse meubelen van rond 1750 in rococo of Lodewijk XV-stijl. Er is wel sprake van een versimpeling ten opzichte van het historisch voorbeeld. Ook het patroon is minder verfijnd en fantasievol dan op de meeste 18de-eeuwse meubelen. De meubelmaker heeft het tafeltje

3+4

op relatief eenvoudige wijze een luxueus uiterlijk willen geven. Het tafeltje heeft een hangende lade, wat kan duiden op een andere functie als werktafel. De lade is dan bedoeld voor wol, zijde en naaigerij.

Madeleines

Madeleines zijn cakejes die worden geassocieerd met een herinnering van de hoofdpersoon uit Marcel Proust 'Du côté de chez Swann', het 1ste deel uit de serie 'À la recherche du temps perdu' (Op zoek naar de verloren tijd). Hij ervaart een soort openbaring terwijl hij Earl Grey thee drinkt en een madeleine eet. Hij weet de 'verloren tijd' opnieuw te beleven, veel intenser dan toen hij de gebeurtenissen werkelijk meemaakte.

Recept

Ingrediënten:

150 gram fijne kristalsuiker, 1 eetlepel citroensap, 10 gram vanillesuiker, 175 gram boter, 5 eieren, 200 gram bloem, 10 gram bakpoeder

Materialen:

madeleine-vormpjes, mixer

Bereiden:

Roer de kristalsuiker, vanillesuiker en boter tot een romig geheel. Klop de eieren er een voor een door. Spatel de gezeefde bloem, bakpoeder en citroensap erdoor tot een luchtig beslag. Laat dit een half uur rusten. Verwarm de oven voor op 200 graden. Vet de madeleinevorm in met boter en bestuif met bloem. Vul de vormpjes voor 2/3 met beslag en bak in de oven in ongeveer 10 minuten lichtbruin en gaar.

Manieren

Etiquette regels zijn er al eeuwen. In boeken werd beschaafd gedrag bevorderd en regels opgesteld voor mannen en vrouwen, voor kinderen en jongeren. Die regels gingen over dineren, uitgaan, over hoe je omgaat met je paarden en huisdieren.

Vroeger was het meteen duidelijk of iemand een echte heer was. Hij zou nooit op z'n hoofd krabben, vloeken,

neuspeuteren of roken tijdens een wandeling. Hij zal nooit iemand aanstaren, per ongeluk aanstoten en dan geen excuses maken. Een heer verliest nooit zijn zelfbeheersing, spreekt of lacht niet te hard. Hij neemt altijd zijn hoed af als een bekende dame nadert, of als een vriend voorbij wandelt met een dame. Het is dan een beleefd gebaar voor de dame.

Bij een kort bezoek hoorde een dame niet haar hoed, sjaal of handschoenen uit te doen. De handschoenen mochten pas uit bij het serveren van de thee. De duur van een bezoekje was erg belangrijk.

-
- 1872 eerste vrouw in Nederland toegelaten tot de universiteit (Aletta Jacobs)
 - 1873 uitvinding van de spijkerbroek in de VS
 - 1893 Nieuw Zeeland krijgt als eerste land vrouwenkiesrecht
 - 1895 eerste filmvoorstelling
 - 1905 Albert Einstein ontdekt de relativiteitstheorie
 - 1914 Eerste Wereldoorlog
 - 1918

Gerrit Rietveld (1888-1964) begon zijn carrière in de meubelwerkplaats van zijn vader, waar hij meubelen in diverse neo-stijlen maakte. Beïnvloed door architecten als Berlage en zijn leermeester Klaarhamer ontwikkelde hij een eenvoudige, sobere vormgeving. In 1917 vestigde hij zich zelfstandig en experimenteerde met vorm en constructie.

In de tijd dat hij de beroemde rood-blauwe stoel ontwierp waren de meeste meubels zwaar en gemaakt van donker hout met ornamenten.

Van stoel naar woonhuis

De wereldberoemde rood-blauwe stoel is de gekleurde versie van de lattenleunstoel uit 1918. Rietveld wilde een mooie leunstoel maken die de ingenomen ruimte niet vulde maar juist open hield, en die tegelijkertijd goedkoop zou zijn en machinaal te produceren.

De asymmetrische vorm heeft Rietveld eveneens onder invloed van De Stijl in zijn werk geïntroduceerd. Hij bereikte daarmee een grotere vrijheid en openheid in de compositie. Al deze kleuren- en vormexperimenten resulteerden uiteindelijk in het ontwerp van het Schröderhuis uit 1924. Het huis staat op de wereld erfgoedlijst van de UNESCO.

5

Schoonheid voor iedereen

Rietveld wilde op een eenvoudige manier meubels ontwerpen, geschikt voor massaproductie, goedkoop dus toegankelijk voor iedereen. Massaproductie en doe-het-zelf meubelen liggen voor Rietveld in elkaars verlengde. Veel van zijn ontwerpen zijn zo eenvoudig dat elke leek met twee linkerhanden ze in elkaar kan zetten. Het duurde enkele decennia voor de esthetiek van deze eenvoudige meubelen in brede kring populair werd.

'Zitten is een werkwoord'

Gerrit Rietveld heeft onder de zitting van sommige stoelen een etiket geplakt met een paar Duitse dichtregels. Hierop stond dat bij het zitten niet de wil van het zitvlees moest worden gevolgd, maar die van de *zitgeest*.

De strijkplank

Deze strijkplank in de deur heeft Rietveld bedacht voor een flatcomplex in Haarlem. Het project werd in opdracht van 'de flatstichting voor Vrouwen door Vrouwen' door Rietveld en Truus Schröder ontworpen. Een statige villa in Haarlem werd omgebouwd tot 15 flatjes. De piepkleine flatjes waren bedoeld voor alleenstaande werkende vrouwen en hadden tal van technische, efficiënte en

ruimtebesparende interieur-oplossingen. Eén daarvan was deze strijkplank in een deur.

Korte rokken

De periode tussen 1911 en 1919 betekende een grote sociale omwenteling voor vooral vrouwen. Tot begin 20ste eeuw mochten alleen mannen stemmen (als ze voldeden aan bepaalde eisen). In 1922 gingen vrouwen voor het eerst naar de stembus. In diezelfde periode verandert de kleding naar een losjes aansluitend silhouet. Korsetten waren niet meer nodig, de taille verdween, de rokken werden korter, van de enkel naar de kuit, naar uiteindelijk de knie rond 1925.

-
- 1919 eerste verkeersvliegtuig wordt in Duitsland gedemonstreerd
 - 1920 Oprichting Nationaal Socialistische Duitse Arbeiderspartij
 - 1926 eerste HEMA wordt geopend
 - 1929 ineenstorting van de beurs in Wall Street

SET 6
1860

Lincoln

Abraham Lincoln (1809-1865) was de 16de president van Amerika. Hij leerde zichzelf lezen en schrijven. Hij had verschillende banen, van postbode tot winkeleigenaar. In zijn vrije tijd studeerde hij rechten en in 1836 werd hij advocaat. In 1860 werd Lincoln kandidaat voor de Republikeinen voor het presidentschap en werd hij gekozen tot de 16de president van de Verenigde Staten.

De Zuidelijke Staten zagen in Lincoln, die een tegenstander was van de slavernij, een bedreiging en scheidden zich af van de Verenigde Staten. De Amerikaanse burgeroorlog brak uit en werd de grootste interne crisis die de VS ooit gekend heeft. In 1865 werd Lincoln in zijn hoofd geschoten en stierf de volgende dag.

Advocaat – cowboy

Rechtbankdrama's met advocaten, jury en publiek, zijn sinds de film 'Young Mr. Lincoln' en geliefd genre in de filmgeschiedenis. De advocaat, als rol, heeft veel overeenkomsten met de cowboy. Beide zijn ze vrij, moedig, en herstellen recht en orde, zonder zich te laten imponeren door klasse of macht. Vaak staan ze aan de kant van de onderdrukten. De cowboy en de advocaat keren tot ver in de 20ste eeuw voortdurend terug in de

modegeschiedenis van de man, als rolmodel. Ze horen bij elkaar – de cowboy is een advocaat in vrijetijdskleren.

Man en vrouw

De kleding van de man bestond uit een jas, vest en broek, waarvan het vest (nu gilet genoemd) het belangrijkste onderdeel vormde. Het gaf door kleur en materiaal de sociale status van de drager aan. De man droeg een hoge kachel-pijphoed en had kort haar met een ringbaard of lange bakkebaarden. Zijn schoenen waren laag en hadden vierkante neuzen.

De kleding van de vrouw had een ingesnoerde taille, wijde rokken en wijde mouwen. Vaak geaccentueerd door een grote kraag. Het haar was met gevlochten haarstrengen en krullen aan weerszijden van het gezicht. Haar schoenen waren enkelhoge of halfhoge veterlaarsjes, soms versierd met strikken.

Revolutie in Utrecht

In de jaren tachtig van de 18de eeuw stond Utrecht in het brandpunt van de nationale en internationale belangstelling. In de stad voltrok zich een revolutie die het middelpunt werd van een landelijke ontwikkeling. Ontevreden burgers, Patriotten genaamd, verzetten zich

1840

tegen het corrupte bewind van stadhouder Willem V.

Op 2 augustus 1786 greep de patriotse Utrechtse schutterij de macht. De vroedschap, stedelijke regering, werd afgezet en vervangen door een gekozen vroedschap, die gecontroleerd werd door burgers. De eedsaflegging op 12 oktober 1786, is afgebeeld op dit schilderij.

.....
1844 uitvinding van de lucifer in Zweden

1851 eerste wereldtentoonstelling in Londen

1863 afschaffing van de slavernij in de noordelijke Verenigde Staten door Lincoln

Dames

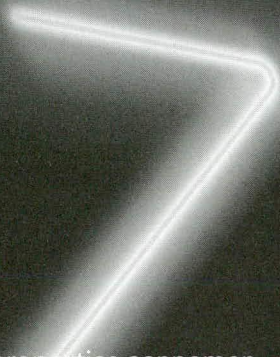
Vrouwen dragen tweedelige japonnen met daaronder de crinoline of hoepelrok. Op de japonnen is veel kant en opgestikte koordjes te zien. Het kapsel bestaat uit pijpenkrullen opzij van het hoofd, een middenscheiding en wrong op het achterhoofd. Als accessoires worden cameeën, gouden medaillons en een mof gedragen.

Heren

De kleding van de man bestaat uit een broek, vest en jas. De jas en broek zijn van hetzelfde materiaal gemaakt, het vest is het meest opvallende onderdeel. Kapsel van de man: vol aan de zijkanen en in de nek. Brede bakkebaarden, snor met omgekrulde punten. Accessoires: wandelstok, lichte handschoenen, das-speld, gestrikte das.

Crinoline

Rond 1850/1860 waren de jurken van de dames 360 graden rond. Dit kwam door de crinoline, die onder de rokken werd gedragen. Een crinoline was een kooiconstructie van soepele stalen hoepels die van het middel naar beneden hing. Deze was veel lichter dan de vroegere petticoats en de japonrokken, die dezelfde functie hadden. Ze konden

daarom enorme proporties aannemen. Grote hoeveelheden stof, vol met linten, strikken, stroken en bloemen waren er nodig om er modieus uit te zien. In een dergelijke rok ging ongeveer 40 meter zijde.

Handwerkkistje

Het kistje is gemaakt van berkenhout. De toetsen van hout en ivoor zijn ingelegd op de deksel. Aan de binnenkant van de deksel is een spiegel aangebracht. Bovenin de doos bevindt zich een uitneembaar plateau waarin plaats is voor de verschillende naai-instrumentjes en een flacon.

Onderin het kistje bevindt zich een speelwerk met twee melodietjes. Oorspronkelijk trad de speeldoos op de hele uren in werking.

Opgeblazen kikker

De crapaud is een gestoffeerde stoel met een enigszins hol gewelfde rug. De stoel dankt zijn naam aan de wat opgeblazen vorm van een soort pad.

Korset

De emancipatie van vrouwen is halverwege de 19de eeuw nog ver weg. Vrouwen zijn ingeregeng in korsetten. Het uiterlijk weerspiegelt de maatschappelijke status

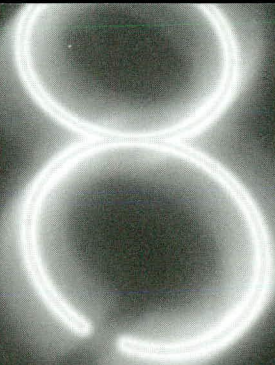
van haar man. In zo'n uitdossing is het onmogelijk iets zinvol te doen, behalve borduren, lezen en dromen van een avontuurlijk leven.

1848 burgerlijke revoluties in Europa, uitgave van het Communistisch Manifest door Marx en Engels

1863 opening van de metro van Londen

1867 ontdekking van de schrijfmachine

1859 evolutietheorie van Darwin

Servieskast

Deze servieskast hoorde in een vaste keukenopstelling van het afgebroken woonhuis Lucasbolwerk 2 in Utrecht. De grondvorm van de kast is late barok, maar de gesneden details sluiten aan bij het rococo. Waarschijnlijk komt dit omdat er verschillende ambachtslieden aan de kast hebben gewerkt.

Dit type meubelen werd vaak geschilderd. De kleur groen en natuurlijke dessins werden verwerkt in interieur en kleding. Het buitenleven stond model voor het goede.

Door de Franse revolutie kwam er een einde aan de overdreven versieringen van de kleding. De belangstelling voor de Klassieke Oudheid groeide mede door Napoleons streven naar macht in de stijl van de Romeinse keizers, dit was terug te zien in de kleding.

Empire stijl

Dames: de Empire jurk is dun, laag gedecolleteerd, met een aanrijgkoordje vlak onder de buste. Later wordt er een apart lijfje aangemaakt. Er komen plooiën achter op de rug, pofmouwttjes, een hoger decolleté en de rok krijgt een sleepje. De rok wordt strakker om de heup en heeft een kegelvorm. Aan de zoom krijgt de rok een brede zware

decoratie. De kasjmier sjaal was een belangrijk mode accessoire. Het haar werd lang gedragen met diadeem en linten. Heren: Op mannenkleding zit geen versiering meer. Het is mode om er nonchalant uit te zien. Terwijl de vrouwenkleding geïnspireerd is op de antieke kostuums, blijft de herenkleding eigentijds van vorm. Een hemd met opstaand boord, losjes omgeknoopte das, kniebroek of lange broek in de laars, en jas.

Mousseline ziekte

Voor 1805 werden broeken van dunne stoffen gemaakt zoals mousseline, tule en zijde. In 1805 was er een zeer strenge winter waarin de 'mousseline ziekte' veel slachtoffers maakte. Na die tijd werd gekozen voor wol en fluweel. Linnen voor hemden, zeemleer en vilt voor broeken.

-
- 1799 ontdekking van de steen van Rosetta, ontstaan van Egyptomania
 - 1803 uitvinding van de telegraaf
 - 1810 gasverlichting ontstaat in de straten van Londen en Parijs
 - 1827 eerste foto door Niepce

SET 1780

Gueridon

Een gueridon is een bepaald type bijzet-tafel. Het tafeltje in deze set is heel bijzonder omdat tijdens het congres voor de Vrede van Utrecht, dat in 1712-1713 in de raadzaal van het stadhuis werd gehouden, de volmachten tot onderhandeling op deze tafel werden overgegeven.

Let op de engeltjes onder bij de poten. Ze worden ook 'putti' genoemd, je komt ze niet alleen tegen op meubels, maar ook op schilderijen of muurschilderingen. Een putto is een mollig kinderfiguurtje met of zonder vleugels. 'Engeltjes' die de Griekse goden Cupido en Eros helpen.

Spiegel

De lijst van de spiegel is voor een vroeg 18de-eeuws Nederlands exemplaar van bijna ongekende rijkdom. Het wapen onderaan duidt erop dat de spiegel is gemaakt voor de Heer van Oosthuizen uit het geslacht Bredehoff.

Het bovenste gedeelte van de spiegel heet de bekroning. De hoge kuifvormige bekroning van deze spiegel werd in de vroege 18de- eeuw omschreven als 'hoofdstuck' of 'fontange'. Fontange verwijst naar de hoge pruiken die rond 1700 mode waren. Fontange kapsels

waren hooggekapte kapsels met een brede strook kant, de fontange.

Schoonheidsvlekjes

In de kast staan moesjes-doosjes. In de 18de eeuw was het mode om een zwart stipje op je kin of je wang te hebben, een soort moedervlek, de *mouche*. Alleen was die moedervlek dan niet van jezelf, maar die plakte je op!

Geuren

In de 18de eeuw waste men zich niet zo vaak, omdat men dacht dat het ongezond was. Om de lichaamsgeur een beetje te verbergen besprenkelde men zichzelf met flink wat parfum. In de kast ziet u een reukflesje in de vorm van een viool, die aan een ketting om de hals kon hangen.

Waaiertaal

De waaiers in deze kast werden niet alleen gebruikt om verkoeling toe te wuiven als het warm was. Er werd ook mee 'gesproken'! Door je waaier op een bepaalde manier vast te houden of te wapperen maakte je duidelijk wat je van je een eventuele huwelijkskandidaat vond.

Was je op iemand verliefd dan wapperde je heel snel met je waaier. Wilde je gekust

worden, dan sloot je de waaier en legde hem tegen je lippen.

Zag je iemand juist helemaal niet 'zitten', dan bewoog je de waaier heel langzaam.

Door met de waaier het zonlicht te weren gaf je zelfs aan dat je de man in kwestie lelijk vond.

Schoenen

Modieuze vrouwen droegen zijden, fluwelen of satijnen schoentjes. De hakken waren vrij laag. Als de dames buiten liepen trokken ze speciale schoenen van leer aan. Zonder dat het zichtbaar was waren deze schoentjes voorzien van houten zolen tegen de modder.

1775 uitvinding van de stoommachine

1783 einde van de onafhankelijkheids-
oorlog, begin van de Verenigde
Staten van Amerika

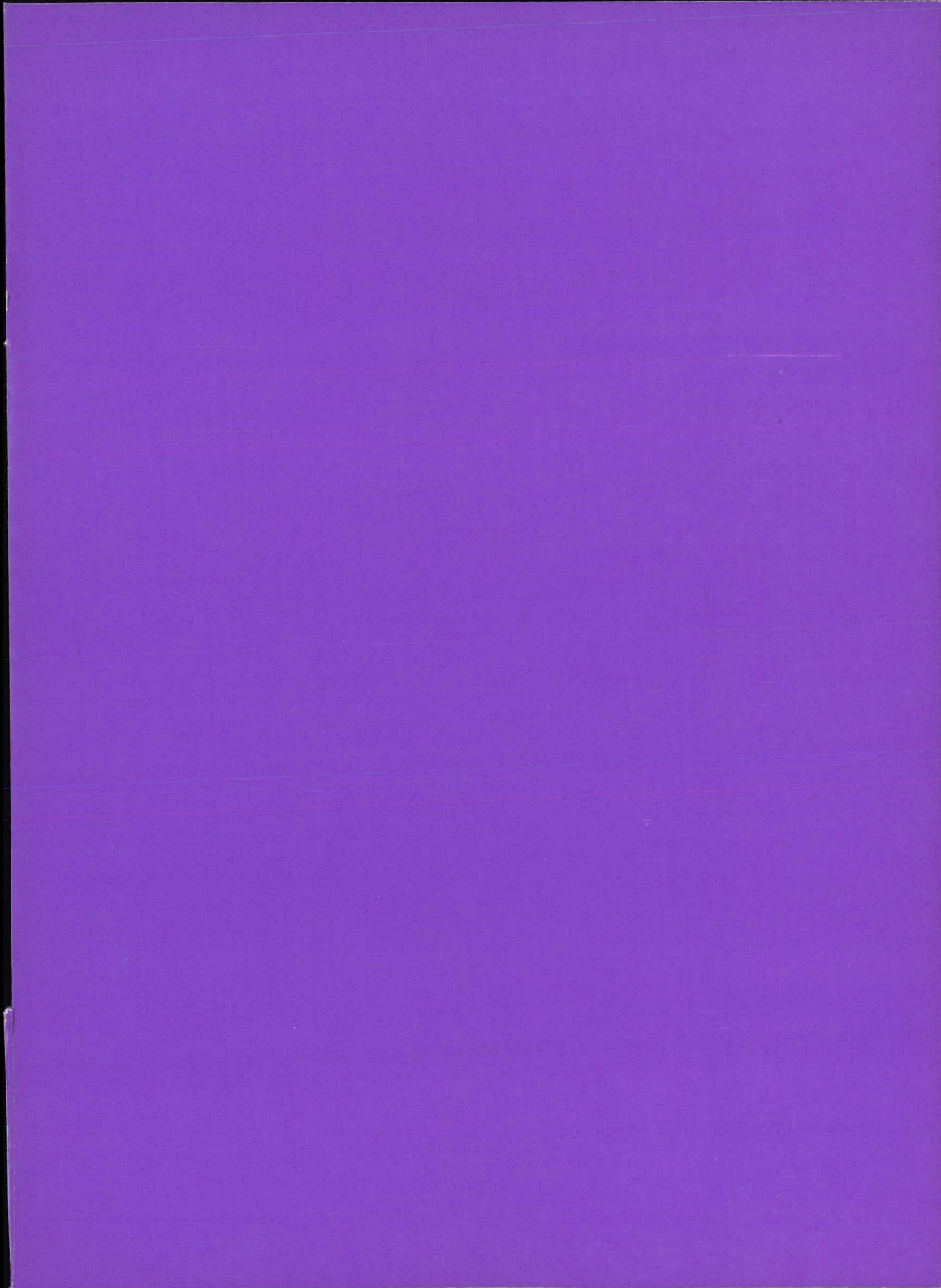
1789 bestorming van de Bastille

BRONNEN

- www.metmuseum.org/toah/hd/ench/hd_ench.htm
- www.marquise.de/en/1700/womenguide/18guide0.shtml
- <http://kclibrary.nhmccd.edu/19thcentury1800.htm>
- http://interiordesign.lovetoknow.com/Gothic_Interior_Design
- www.lahacal.org/gentleman/behavior.html
- <http://en.wikipedia.org/wiki/1967>
- Charlotte Seeling,
Mode, De eeuw van de ontwerpers,
Könemann, Keulen, 1999
- Fashion, a History from the 18th to the 20th Century,
Taschen, Köln, 2002
- Lingerie, Bekende ontwerpen uit de 20e eeuw,
Librero, Kerkdriel, 2002
- Robert Selbie,
Het kostuum door de eeuwen heen,
Cantecleer, de Bilt, 1977
- Marian Conrads en Gerda Zwartjes,
Tirions kostuumgids,
Tirion, Baarn, 1993
- A.C.H. Hostede,
Meubelkunst, 40 eeuwen meubelkunst,
Ons Huis, -Taurus, Utrecht, 1989

Ontwerp: Lesley Moore

Druk: Tuijtel

De sets in Script zijn geïnspireerd
op de volgende films:

Liaisons dangereuses (Stephen Frears, 1988)

Sense and Sensibility (Ang Lee, 1995)

Young Mr. Lincoln (John Ford, 1939)

Madame Bovary (Claude Chabrol, 1991)

Time Regained (Raul Ruiz, 1999)

India Song (Marguerite Duras, 1975)

The age of innocence (Martin Scorsese, 1993)

Gosford Park (Robert Altman 2001)

Man met de camera (Dziga Vertov, 1929)

de computergame Myst (Robyn en Rand Miller, 1993)

Basic Instinct (Paul Verhoeven, 1992)

Blade Runner (Ridley Scott, 1982)

Sponsor:

BankGiro Loterij

